

ماجرای انتقال آب دریای خزر به سمنان از چه قرار است؟

مادر کشی!*

فرزانه باقری

خبرنگار

«انتقال آب دریای خزر به سمنان تصویب شد» این خبری بود که در بهمن ۹۷ از سوی نماینده مردم سمنان عنوان شد. خبری که با واکنش‌های بسیاری همراه بود و با وجود مخالفت برخی از نمایندگان مجلس در نهایت این ردیف بودجه به تصویب رسید.

به دریا و جنگل وارد خواهد کرد. هر چند گفته شده لوله‌های انتقال آب با رعایت نکات زیست‌محیطی صورت می‌گیرد یا از زیرزمین یا از کنار خط راه‌آهن عبور می‌کند با این وجود، این صحبت‌ها ذره‌ای از نگرانی فعالان محیط‌زیست را کم نکرده است. مقرون به صرفه نبودن نیز نکته دیگری است که بسیاری از فعالان محیط‌زیست به آن اشاره کرده و بر این باورند چون سطح آب خزر از آب‌های آزاد پایین‌تر است به همین دلیل جز پمپاژ آب، راه دیگری برای انتقال وجود نخواهد داشت. به همین دلیل با هیچ تحلیل و محاسبه‌ای نمی‌توان این فرآیند را یک عملیات مقرون به صرفه و منطقی توصیف کرد. آن‌طور که در رسانه‌های مختلف نیز منتشر شده، هزینه این طرح ۹۲۰۰ میلیارد تومان برآورد شده و قرار است سالانه ۲۰۰ میلیون متر مکعب آب را از دریای

مخالفتان این قانون که بسیاری از آنها نمایندگان شمالی کشور بودند، معترض‌اند که چرا عیسی کلانتری، رئیس سازمان محیط‌زیست کشور و حسن روحانی، رئیس‌جمهور با این طرح موافقت و حتی این مخالفت‌ها به جایی رسید که صحن مجلس به هم بخورد. اما علت مخالفت‌ها به چه موضوعی برمی‌گردد؟ محیط‌زیست، بسیاری از مخالفان بر این باورند چنین اتفاقی ضربه سنگینی به محیط‌زیست کشور وارد خواهد کرد، اما بارها این نکته از سوی موافقان طرح اعلام شد که این طرح تأییدیه ماده ۲۱۵ را با خود به همراه دارد. مخالفان، موضوع انتقال آب خزر به سمنان را یک عمل کاملاً غیر کارشناسی شده دانسته و امری ناممکن عنوان می‌کنند که در نهایت موجب می‌شود میلیاردها تومان بودجه نیز از بین برود.

دریای خزر و جنگل‌های هیرکانی در معرض نابودی

از یک‌سو از بین رفتن اکوسیستم دریای خزر به دلیل انتقال آب از این دریاچه‌ای که دور تادور آن بسته است و به آب‌های آزاد راه ندارد و از سوی دیگر عبور انتقال آب خزر به فلات مرکزی، عبور از جنگل‌های هیرکانی و آسیب به این محیط بکر با عمری که میلیون‌ها سال می‌رسد، مهم‌ترین نگرانی‌ای است که بسیاری از فعالان محیط‌زیست از آن رنج برده و این کار را فاجعه‌ای می‌دانند که در نهایت آسیب

خزر و استان مازندران برای صنایع و آب آشامیدنی شهرهای گرمسار، دامغان، شاهرود و سمنان به این استان منتقل کند.

آیا دریای خزر باید در انتظار سرنواشی شوم باشد؟

منابع طبیعی که از جمله مخالفان این طرح است، علت مخالفت خود را به دلیل از بین رفتن جنگل‌ها بیان کرده و انتقال برق برای پمپاژ برق در جنگل، عبور لوله‌های انتقال آب، وجود پساب‌هایی که بعد از شیرین

کردن آب شور دریا به وجود می‌آید را یک فاجعه زیست‌محیطی دانسته که شاید جبران چنین خسارتی ناممکن باشد. همان‌طور که رودخانه زاینده‌رود در اصفهان، رودخانه کارون در اهواز، دریاچه ارومیه و... نمونه‌هایی هستند که به دلیل انجام فعالیت‌هایی غیر کارشناسی به بحران رسیدند.

زنجیره انسانی که از سوی مردم به‌ویژه شهروندان استان‌های شمالی مانند مازندران و ساری صورت گرفته شده این روزها موضوعی است که در رسانه‌ها و فضای مجازی مطرح شده است. شرکت‌کنندگان در این زنجیره انسانی پلاکاردهایی در دست می‌گیرند که معمولاً روی آنها نوشته شده است «نه به انتقال آب خزر»، «نه به انتقال منابع آب شمال»، «خلیج گرگان رو به خشکی است؛ آن را دریابید» آنها به دلیل تجربه‌ای که انتقال آب زاینده‌رود به استان‌های همجوار داشته و در نهایت به خشکی آن رسیده و مردم اصفهان با زاینده‌رودی خشک مواجه هستند، این اقدام را اقدامی اشتباه دانسته که عاقبت آن را چندان خوشایند نمی‌دانند.

برای کم‌آبی استان‌های مرکزی باید به فکر چاره‌ای بهتر بود

سمنان و بسیاری از استان‌های مرکزی کشور از کمبود آب رنج می‌برد و این قصه امروز و دیروز نیست و حتی بحث انتقال آب از دریای خزر به فلات مرکزی کشور و سمنان ده‌ها سال می‌شود مطرح شده و با موافقان و مخالفانی همراه بوده. برای همین هم مسئولان به دنبال راهکارهای گوناگونی

هستند تا بتوانند با کمک این راهکارها معضل کم‌آبی را حل کنند. کم‌آبی که به دلیل افزایش جمعیت، مصرف بی‌رویه در مصارف کشاورزی، صنعتی و... به وجود آمده و حالا با معضل مهاجرت شهروندان این استان‌ها به استان‌های بزرگ‌تر مانند تهران روبه‌رو هستیم.

اما به چه قیمتی؟ کارشناسان محیط‌زیست راهکارهایی را که مسئولان به عنوان راهکار برطرف کردن کم‌آبی در شهرهای مرکزی پیش‌رو می‌گذارند، حکایت کسی می‌دانند که می‌خواهد ابرو را درست کند، اما چشم را کور می‌کند. آنها به این نکته اشاره می‌کنند برای آن که بتوان مشکل کم‌آبی را حل کرد، نباید دریا و جنگل را که سرمایه ملی کشور است از میان برد به امید آن که با هزینه‌های هنگفت، آب را با لوله‌های عظیم‌الجثه جابه‌جا کرد و در نهایت آب شور را به آب شیرین بدل کرد که خود مستلزم هزینه و زمان بسیار است.

این کشمکش‌ها بین سازمان محیط‌زیست، منابع طبیعی، وزارت نیرو، فعالان محیط‌زیست و... وجود دارد و با وجود مخالفت مرکز پژوهش‌های مجلس، مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست‌جمهوری، اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان مازندران، متخصصان حوزه‌های مختلف و نمایندگان استان‌های شمالی، دولت هنوز هیچ توضیح دقیقی درباره تبعات زیست‌محیطی این انتقال و راهکارهایش برای مقابله با آن ارائه نداده است.

* نام مستندی در مورد انتقال آب

که توسط کمیل سوهانی ساخته شده است

